

การเลือกใช้ภาษาบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์:
การศึกษาตามแนวภูมิทัศน์ทางภาษา

LANGUAGE CHOICE OF PUBLIC SIGNAGE IN
PANYAPIWAT INSTITUTE OF MANAGEMENT: A LINGUISTIC LANDSCAPE STUDY

วิริยวิศค์ มงคลยศ¹ พรเพ็ญ เหล็กดีเสษ² และภูษิต ศรีมณี³
Wiriyawis Mongkolyos¹, Pornpen Lekdeesed² and Phusit Srimanee³

¹ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Program in Thai Faculty of Humanities, Kasetsart University
E-mail wiriyawis.m@ku.th

² กลุ่มภาษาเพื่อการสื่อสาร (ภาษาไทย) สำนักการศึกษาทั่วไป สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
Language for Communication (Thai Department) Office of General Education Panyapiwat
Institute of Management
E-mail pornpenlek@pim.ac.th

³ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
Thai Language Department Kasetsart University Laboratory School Center for Educational
Research and Development
E-mail Phusit.sri@ku.th

Received : August 22, 2024

Revised : October 23, 2024

Accepted : October 25, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบภาษาและหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จำนวน 359 ป้าย ตามแนวภูมิทัศน์ทางภาษา (Linguistics Landscape) อันแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้ภาษาบนป้ายในสถาบันการศึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดภูมิทัศน์ทางภาษาของ Landry and Bourhis (1997)

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ปรากฏป้ายสองภาษา (bilingual signs) มากที่สุด จำนวน 171 ป้าย มีป้ายที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุดจำนวน 132 ป้าย พบรองลงมาคือ ป้ายภาษาเดียว (monolingual signs) จำนวน 115 ป้าย มีป้ายที่เป็นภาษาไทยและป้ายที่เป็นภาษาอังกฤษ จำนวน 57 ป้ายเท่ากัน ขณะที่พบป้ายภาษาจีน 1 ป้ายเท่านั้น และพบป้ายหลายภาษา (multilingual signs) ปรากฏน้อยที่สุด จำนวน 73 ป้าย มีป้ายที่เป็นภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีนมากที่สุดจำนวน 62 ป้าย ส่วนด้านหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏพบว่าป้ายส่วนใหญ่ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูล โดยพบป้ายที่มีหน้าที่เพื่อแจ้งให้ทราบข้อมูลมากที่สุด จำนวน 290 ป้าย รองลงมาคือหน้าที่เพื่อบอกทิศทางหรือที่ตั้งของสถานที่จำนวน 30 ป้าย หน้าที่เพื่อสั่งให้กระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง จำนวน 22 ป้าย หน้าที่เพื่อขอความร่วมมือหรือให้ความอนุเคราะห์ตามที่ร้องขอ จำนวน 9 ป้าย และป้ายที่พบน้อยที่สุดคือหน้าที่เพื่อเตือนหรือบอกให้รู้ตัวล่วงหน้า จำนวน 8 ป้าย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าพื้นที่สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภาษา เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาที่มีนักศึกษามาจากหลายประเทศ ดังนั้นจึงพบความเป็นพหุภาษาและพหุวัฒนธรรมบนป้ายสาธารณะจำนวนมากเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารของผู้ใช้ภาษาในพื้นที่ดังกล่าว

คำสำคัญ

การเลือกใช้ภาษา ป้ายสาธารณะ ภูมิทัศน์ทางภาษา สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

ABSTRACT

This research aims to study the language patterns and functions of the language appearing on public signs in Panyapiwat Institute of Management 359 public signs based on the linguistics landscape, which reflect the language usage in educational institutes. The study applies the concept of linguistic landscape from Landry and Bourhis (1997)

The findings reveal that bilingual signs appear most frequently in Panyapiwat Institute of Management, with 171 signs, where the most common combination is Thai and English, appearing on 132 signs. Following this are monolingual signs, totaling 115, with an equal number of 57 signs each in Thai and English, and only one sign using Chinese. The least common are multilingual signs, totaling 73, with the majority being Thai-English-Chinese signs, amounting to 62 signs. Regarding the functions of the language on these signs, all were found to provide information. The most frequent function was to inform general information, with 290 signs, followed by directional or locational guidance with 30 signs, instructions or prohibitions with 22 signs, requests for cooperation with 9 signs, and the least common function was warnings or advance notices with 8 signs. The study indicates that Panyapiwat Institute of Management is a linguistically diverse area, as it is an educational institution with students from various countries. Hence the presence of numerous multilingual and multiculturalism public signs indicates the successful communication in that area.

Keywords

Language choice, Public sign, Linguistic landscape, Panyapiwat Institute of Management

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษา (linguistic landscape) มีจุดมุ่งหมายคือการศึกษาภาษาที่ปรากฏบนป้ายในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เช่น ป้ายโฆษณา ป้ายร้านค้า ป้ายของหน่วยงานหรือสถาบัน และป้ายนั้นปรากฏภาษาใดบ้างรวมถึงภาษาที่ปรากฏนั้นได้รับการนำไปใช้อย่างไร (Landry and Bourhis, 1997) ซึ่งการศึกษาภาษาที่ปรากฏบนป้ายนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของภาษาในแต่ละพื้นที่ ดังที่ Huebner (2006) ได้กล่าวว่าภาษาคือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ภาษาปรากฏ โดยแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการปนภาษา (language mixing) การสัมผัสภาษา (language contact) ในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภาษา (multilingualism) นอกจากนี้ภาษาที่ปรากฏยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทและหน้าที่ของภาษาด้วย โดย Landry and Bourhis (1997) แบ่งภาษาที่ปรากฏบนป้ายว่ามีหน้าที่ 2 ประการ คือ หน้าที่ในเชิงข้อมูล (informational function) แสดงให้เห็นว่าภาษาที่ปรากฏบ่งบอกถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในพื้นที่รับรู้ข้อมูล และหน้าที่ในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic function) แสดงให้เห็นว่าภาษาที่ปรากฏมีผลกระทบต่อความรู้สึกของบุคคลในพื้นที่ ดังนั้นการปรากฏของภาษาและการใช้ภาษาในพื้นที่จึงมีบทบาทในการสร้างภูมิทัศน์หรือก่อให้เกิดลักษณะเด่นของพื้นที่ อันเป็นการสร้างอัตลักษณ์เฉพาะ รวมถึงสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มคนในแต่ละพื้นที่ด้วย

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ (PIM) เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจัดการเรียนการสอนในลักษณะการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (work-based education) กล่าวคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนจะต้องทำงานควบคู่กับการเรียนในทุกภาคการศึกษา ปัจจุบันมีหลักสูตรภาษาไทย หลักสูตรนานาชาติที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ และหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาจีน (สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, 2561) ดังนั้นพื้นที่ดังกล่าวจึงน่าสนใจนำมาศึกษาตามแนวการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษา เพราะเป็นพื้นที่หรือชุมชนภาษาที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม

จากการลงพื้นที่สำรวจสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าป้ายต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่สถาบันฯ นอกจากจะปรากฏป้ายภาษาไทยแล้ว ยังปรากฏภาษาอื่นด้วย คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ซึ่งสัมพันธ์กับการดำเนินกิจกรรมของพื้นที่ดังกล่าวที่เป็นสถานศึกษาและอาคารสำนักงานบริษัทชั้นนำของประเทศ ทั้งนี้สถาบันฯ ยังมีหลักสูตรภาษาจีนธุรกิจที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาไทย วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาจีน จัดการเรียนการสอนสาขาบริหารธุรกิจ (หลักสูตรภาษาจีน) ทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอก รวมถึงโครงการความร่วมมือทางวิชาการสถาบันผู้เลี้ยงแห่งมหาวิทยาลัยหนานจิงเตช สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่มีนักศึกษาเดินทางมาแลกเปลี่ยนที่ประเทศไทยเป็นเวลา 1 ปี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีชาวจีนใช้ชีวิตอยู่ภายในสถาบันค่อนข้างมาก

อีกทั้งภายในบริเวณสถาบันยังมีโรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ซึ่งดำเนินการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรประเทศฟินแลนด์จึงมีบุคลากรที่เป็นครูผู้สอนชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก และเนื่องด้วยพื้นที่ตั้งของสถาบันฯ ตั้งอยู่ภายในพื้นที่การดำเนินกิจการของบริษัท ซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน) จึงทำให้บริเวณสถาบันฯ นั้นมีอาคารสำนักงานของบริษัทฯ ตั้งอยู่ด้วย เช่น อาคาร THE TARA อาคารสำนักงานแห่งใหม่ของบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และอาคารบริษัท ปัญญารักษ์ จำกัด เป็นต้น แม้ว่าพนักงานของบริษัทส่วนใหญ่จะเป็นคนไทย แต่ก็ยังมีพนักงานชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีนทำงานในสำนักงานนี้เช่นเดียวกัน ส่งผลให้นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถาบันฯ มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาไทย

จากการศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวข้องกับป้ายสาธารณะ พบการศึกษาจำนวนหนึ่งทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาป้ายสาธารณะในพื้นที่ที่มีชาวต่างชาติอาศัยหรือดำเนินธุรกิจภายในบริเวณนั้น เช่น Wu and Techasan (2016) พบว่าป้ายธุรกิจร้านค้าบริเวณถนนเยาวราชที่เจ้าของธุรกิจส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนมีแนวโน้มที่จะอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมจีนในร้านค้าของตนผ่านการใช้ตัวอักษรจีนแบบดั้งเดิม สีสัน การจัดวาง และเครื่องหมายอื่น ๆ ของร้านค้า และ Wu et al. (2020) ได้ศึกษาป้ายร้านค้าในพื้นที่ถนนประจักษ์ราชมรรค์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง ซึ่งเป็นย่านที่อยู่อาศัยของชาวจีนในกรุงเทพมหานครที่พบว่าป้ายธุรกิจบริเวณดังกล่าวปรากฏภาษาจีนเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าภาษาจีนมีบทบาทสำคัญใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับ Rungswang (2023) พบว่าป้ายธุรกิจร้านค้าภายในถนนข้าวสารนั้นปรากฏการใช้ภาษาอังกฤษในธุรกิจทุกรูปแบบ โดยป้ายแบบสองภาษา ภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือป้ายแบบภาษาเดียว คือ ภาษาอังกฤษ และที่น่าสนใจคือป้ายแบบภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทยนั้นไม่ปรากฏในพื้นที่ถนนข้าวสาร แสดงให้เห็นว่าเจ้าของธุรกิจบริเวณถนนข้าวสารใช้ภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาสากลเพื่อแสดงอัตลักษณ์ของพื้นที่ที่มีชาวต่างชาติอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

ส่วนการศึกษาป้ายสาธารณะในสถานศึกษา ในประเทศไทยพบว่ามีอยู่จำนวนไม่มาก เช่น Siricharoen (2016) ศึกษาภูมิทัศน์ภาษาของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าคณะอักษรศาสตร์มีแนวโน้มที่จะสนับสนุนภาวะสองภาษาโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษบนป้ายสาธารณะ อีกทั้งภาควิชาภาษาต่างประเทศบางภาควิชาพยายามจัดแสดงภาษาของตนในพื้นที่สาธารณะของคณะอักษรศาสตร์ ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นว่าภาษาอังกฤษมีบทบาทเหนือภาษาอื่นเป็นอย่างมากสังเกตจากที่ภาษาอังกฤษปรากฏเป็นจำนวนมากบนป้ายสาธารณะของคณะอักษรศาสตร์ สอดคล้องกับ กิตตินาถ เรขาลิธิ์ (2563) ศึกษาการเลือกภาษาของป้ายสาธารณะในมหาวิทยาลัยของไทย กรณีศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าภาษาไทยยังคงมีบทบาทสำคัญบนป้ายสาธารณะโดยมักปรากฏเป็นป้ายหนึ่งภาษาโดยใช้ภาษาไทยมากที่สุดและ

เมื่อปรากฏร่วมกับภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ภาษาไทยมักจะอยู่ในตำแหน่งที่เด่นกว่า ขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่เพิ่มขึ้นของภาษาอังกฤษในสถานศึกษาของไทยทั้งสองแห่ง

งานวิจัยข้างต้นทำให้เห็นมุมมองการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาในหลากหลายมิติอันจะสะท้อนให้เห็นถึงภาวะหลายภาษาและความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์จึงน่าสนใจนำมาศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาว่ามีการเลือกใช้ภาษาอย่างไร อันแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษากับสถานประกอบการประเภทสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดเห็นถึงสภาพแวดล้อมและความหลากหลายทางเชื้อชาติอันจะทำให้เข้าใจความเป็นภาวะหลายภาษาและความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ดังกล่าวได้

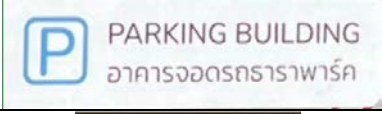
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบภาษาและหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นเป็นการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาบนป้ายสาธารณะในสถาบันการศึกษาเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้ภาษาบนป้าย โดยผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลป้ายสาธารณะในพื้นที่สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ที่ 85/1 หมู่ 2 ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2567 โดยบันทึกภาพป้ายสาธารณะด้วยกล้องโทรศัพท์เคลื่อนที่ยี่ห้อ Iphone รุ่น Iphone 13 Promax เป็นไฟล์รูปนามสกุล .jpeg และนำมาลงในแบบบันทึกข้อมูลโปรแกรม Microsoft Excel เพื่อบันทึกการจำแนกภาษาและบทบาทหน้าที่สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแบบบันทึกข้อมูลเพื่อจำแนกภาษาและบทบาทของป้ายสาธารณะ
ในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

ลำดับ	ภาพ	ภาษาที่ 1	ภาษาที่ 2	ภาษาที่ 3	จำนวนภาษา	หน้าที่
1		ENG	THA	CH	3	inform
2		ENG	THA	-	2	inform
3		CH	-	-	1	inform
4		THA	-	-	1	stop

ลำดับ	ภาพ	ภาษาที่ 1	ภาษาที่ 2	ภาษาที่ 3	จำนวนภาษา	หน้าที่
5		ENG	-	-	1	inform

ผู้วิจัยจะเลือกเก็บเฉพาะป้ายที่สามารถมองเห็นได้ในระดับสายตาและในระยะที่ชัดเจน ทั้งป้ายหลัก (major signs) คือ ป้ายที่ติดตั้งถาวร ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้หรือเคลื่อนย้ายได้ยาก ป้ายเสริม (extended signs) คือ ป้ายที่สามารถเคลื่อนย้ายได้แต่เป็นป้ายที่ติดตั้งประจำ และป้ายที่ประตูหรือหน้าต่าง (doors and windows) คือ ป้ายที่ติดอยู่ที่ประตูหรือหน้าต่างมาเป็นระยะเวลานานหรือติดตั้งถาวร ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 1 ป้ายหลัก

ภาพที่ 2 ป้ายเสริม

ภาพที่ 3 ป้ายที่ประตูหรือหน้าต่าง

ทั้งนี้ลักษณะของป้ายที่ศึกษานั้นต้องเป็นป้ายที่มีภาษาปรากฏ โดยจะปรากฏเพียงลำพังหรือปรากฏร่วมกับรูปภาพก็ได้ แต่ผู้วิจัยจะศึกษาเพียงภาษาเท่านั้น รวมจำนวนป้ายที่นับได้ทั้งสิ้น 359 ป้าย สามารถแบ่งป้ายตามข้อมูลที่พบออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ป้ายบอกข้อมูล ป้ายบอกทิศทาง ป้ายบังคับ ป้ายเตือน และป้ายขอความร่วมมือ จากนั้นผู้วิจัยจะศึกษารูปแบบของภาษาทั้งหมดที่ปรากฏบนป้าย พร้อมวิเคราะห์หน้าที่ของภาษาบนป้ายตามแนวคิดของ Landry and Bourhis (1997) โดยการศึกษาทั้งหมดผู้วิจัยจะนับความถี่ของข้อมูลตามจำนวนครั้งที่พบและคิดเป็นค่าร้อยละ จากนั้นจึงนำเสนอผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ประกอบด้วยผลการศึกษารูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะและหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะ รายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. รูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

จากการศึกษารูปภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จำนวน 359 ป้าย สามารถจำแนกรูปแบบของภาษาที่ปรากฏบนป้ายได้ 3 รูปแบบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงรูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

รูปแบบของป้าย	รวม	ร้อยละ	ภาษา	จำนวน	ร้อยละ
ป้ายภาษาเดียว (monolingual signs)	115	32.03	ไทย	57	15.88
			อังกฤษ	57	15.88
			จีน	1	0.28
ป้ายสองภาษา (bilingual signs)	171	47.63	ไทย - อังกฤษ	132	36.77
			อังกฤษ - ไทย	24	6.69

รูปแบบของป้าย	รวม	ร้อยละ	ภาษา	จำนวน	ร้อยละ
ป้ายหลายภาษา (multilingual signs)	73	20.33	อังกฤษ - จีน	14	3.90
			จีน - อังกฤษ	1	0.28
			ไทย - อังกฤษ - จีน	62	17.27
			ไทย - จีน - อังกฤษ	6	1.67
			อังกฤษ - ไทย - จีน	4	1.11
			จีน - ไทย - อังกฤษ	1	0.28
รวม	359	100		359	100

จากตารางที่ 1 แสดงรูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ พบว่า ป้ายสองภาษา (bilingual signs) ปรากฏมากที่สุด จำนวน 171 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 47.63 ของป้ายทั้งหมด พบป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาคือ ป้ายภาษาเดียว (monolingual signs) จำนวน 115 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 32.03 พบป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทยมากที่สุด และป้ายหลายภาษา (multilingual signs) ปรากฏน้อยที่สุด จำนวน 73 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 20.33 ของป้ายทั้งหมด พบป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน มากที่สุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ป้ายภาษาเดียว (monolingual signs) คือ ป้ายที่มีการเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งเพียงภาษาเดียวบนป้าย จากการศึกษารูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ปรากฏป้ายภาษาเดียว จำนวน 115 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 32.03 ของป้ายทั้งหมด แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทย 2) ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาอังกฤษ และ 3) ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาจีน โดยพบป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทยและป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาอังกฤษ จำนวน 57 ป้ายเท่ากัน และพบป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาจีนน้อยที่สุด จำนวนเพียง 1 ป้าย เท่านั้น

1.1 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทย คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาไทยเพียงภาษาเดียวบนป้าย ผลการศึกษพบจำนวน 57 ป้าย จากจำนวนป้ายภาษาเดียว 115 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 15.88 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 4 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทย

จากตัวอย่าง ภาพที่ 4 คือป้ายที่เป็นประกาศของสถาบันฯ เรื่อง ห้ามกดสัญญาณเตือนภัยเมื่อไม่มีเหตุฉุกเฉินเป็นอันตราย ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษขั้นสูงสุด พบการใช้ภาษาไทยเพียงภาษาเดียวเท่านั้นในการนำเสนอ เพื่อสื่อสารให้กับผู้รับสารที่เป็นคนไทยหรือคนที่เข้าใจภาษาไทยได้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของป้ายว่ามีให้กดสัญญาณเตือนภัยเมื่อไม่มีเหตุฉุกเฉิน หากผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับโทษสูงสุด

1.2 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาอังกฤษ คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวบนป้าย ผลการศึกษพบจำนวน 57 ป้าย จากจำนวนป้ายภาษาเดียว 115 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 15.88 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 5 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 5 คือป้ายบริเวณหน้าห้องสำนักงานโครงการ Stenden Thailand ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักสูตรของสถาบันฯ ที่มีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาแลกเปลี่ยนจากประเทศแถบคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย พบการใช้ภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวเท่านั้นในการนำเสนอ เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ และสื่อสารให้กับผู้รับสารที่เป็นคนต่างชาติหรือคนที่เข้าใจภาษาอังกฤษได้ทราบและเข้าใจว่าบริเวณนี้คือห้องห้องสำนักงานโครงการ Stenden Thailand

1.3 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาจีน คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาจีนเพียงภาษาเดียวบนป้ายผลการศึกษาพบจำนวน 1 ป้าย จากจำนวนป้ายภาษาเดียว 115 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.28 ของป้ายทั้งหมด ซึ่งถือเป็นจำนวนที่น้อยที่สุดของจำนวนป้ายภาษาเดียว ได้แก่

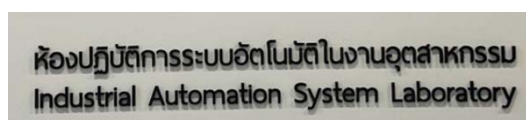

ภาพที่ 6 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาจีน

จากตัวอย่าง ภาพที่ 6 คือป้ายภาษาจีนที่เขียนว่า “进门请按一次铃” อ่านว่า Jìnmén qǐng àn yīcì líng หมายถึง กรุณาตกริ่ง 1 ครั้ง เพื่อเข้าประตู จากป้ายพบการใช้ภาษาจีนเพียงภาษาเดียวเท่านั้นในการนำเสนอและพบเพียงป้ายเดียวเช่นกันจากป้ายทั้งหมดที่ปรากฏในสถาบัน เพื่อสื่อสารให้กับผู้รับสารที่เป็นคนจีนหรือคนที่เข้าใจภาษาจีนได้ทราบและเข้าใจว่าหากจะเข้าประตูให้กดกริ่งเรียก 1 ครั้ง

2. ป้ายสองภาษา (bilingual signs) คือ ป้ายที่มีการเลือกใช้ภาษาสองภาษาบนป้าย จากการศึกษาภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ปรากฏป้ายสองภาษา จำนวน 171 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 47.63 ของป้ายทั้งหมด แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย 3) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีน และ 4) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาจีนและภาษาอังกฤษ โดยพบป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุด

2.1 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษประกอบกัน โดยมีภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะที่โดดเด่นเห็นได้ชัดเจนกว่าภาษาอังกฤษ พบจำนวน 132 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 36.77 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 7 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 7 คือป้ายที่เขียนเป็นภาษาไทยว่า “ห้องปฏิบัติการระบบอัตโนมัติในโรงงานอุตสาหกรรม” และเขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “Industrial Automation System Laboratory” โดยวางตำแหน่งภาษาไทยอยู่ด้านบนภาษาอังกฤษอยู่ด้านล่าง จะเห็นว่าป้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลด้วยภาษาไทยเป็นหลัก จากนั้นตามด้วยข้อมูลภาษาอังกฤษ แสดงให้เห็นว่าป้ายนี้ต้องการสื่อสารให้กับผู้รับสารที่เข้าใจภาษาไทย และภาษาอังกฤษได้ทราบ ซึ่งข้อมูลทั้ง 2 ภาษานั้นต่างมีความหมายที่เหมือนกัน คือ บ่งบอกว่าห้องปฏิบัติการระบบอัตโนมัติในโรงงานอุตสาหกรรม

2.2 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยประกอบกัน โดยมีภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะที่โดดเด่น เห็นได้ชัดเจนกว่าภาษาไทย พบจำนวน 24 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 6.69 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 8 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย

จากตัวอย่าง ภาพที่ 8 คือป้ายที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “ASEAN's LEADING CORPORATE UNIVERSITY” และเขียนเป็นภาษาไทยว่า “สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ (พีไอเอ็ม) มหาวิทยาลัยแห่งองค์กรธุรกิจชั้นนำของอาเซียน” โดยวางตำแหน่งภาษาอังกฤษอยู่ด้านบนภาษาไทยอยู่ด้านล่าง อีกทั้งขนาดของตัวอักษรภาษาอังกฤษยังมีขนาดใหญ่กว่าภาษาไทยมาก จะเห็นว่าป้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลด้วยภาษาอังกฤษเป็นหลัก มิได้ให้ความสำคัญกับภาษาไทยเท่าใดนัก แสดงให้เห็นว่าป้ายนี้ต้องการสื่อสารให้กับผู้ที่เข้าใจภาษาอังกฤษมากกว่าผู้ที่เข้าใจภาษาไทย อย่างไรก็ตามความหมายของข้อความทั้ง 2 ภาษานั้นมีใจความสำคัญเดียวกันคือต้องการบอกว่าสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ (พีไอเอ็ม) นั้นเป็นมหาวิทยาลัยแห่งองค์กรธุรกิจชั้นนำของอาเซียน

2.3 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีน คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีนประกอบกัน โดยมีภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะที่โดดเด่น เห็นได้ชัดเจนกว่าภาษาจีน พบจำนวน 14 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 3.90 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

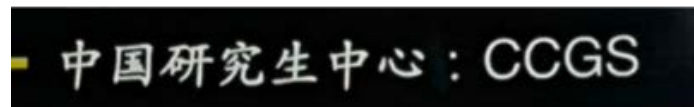

ภาพที่ 9 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีน

จากตัวอย่าง ภาพที่ 9 คือป้ายที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “Learning Zone” และเขียนเป็นภาษาจีนว่า “讨论交流区” อ่านว่า Tàolùn jiāoliú qū หมายถึง พื้นที่สำหรับการปรึกษาหารือ/อภิปราย

แลกเปลี่ยน โดยวางตำแหน่งภาษาอังกฤษอยู่ด้านบนภาษาจีนอยู่ด้านล่าง อีกทั้งขนาดของตัวอักษรภาษาอังกฤษยังมีขนาดใหญ่กว่าภาษาจีนมาก จะเห็นว่าป้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลด้วยภาษาอังกฤษเป็นหลักและตามด้วยภาษาจีนในลำดับถัดมา แสดงให้เห็นว่าป้ายนี้ต้องการสื่อสารให้กับผู้ที่เข้าใจภาษาอังกฤษและภาษาจีนได้ทราบว่าบริเวณนี้เป็นพื้นที่สำหรับการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.4 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาจีนและภาษาอังกฤษ คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาจีนและภาษาอังกฤษประกอบกัน โดยมีภาษาจีนเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะที่โดดเด่นเห็นได้ชัดเจนกว่าภาษาอังกฤษ พบจำนวนเพียง 1 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.28 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 10 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาจีนและภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 10 คือป้ายที่เขียนเป็นภาษาจีนว่า “中国研究生中心” อ่านว่า Zhōngguó yánjiūshēng zhōngxīn หมายถึง ศูนย์บัณฑิตนักศึกษารจีนและเขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “CCGS” ย่อมาจาก Center of Chinese Graduate Students โดยวางตำแหน่งภาษาจีนอยู่ด้านซ้าย ภาษาอังกฤษอยู่ด้านขวา แต่การจัดเรียงรูปแบบของภาษาที่อยู่ในตำแหน่งที่เป็นจุดเริ่มต้นของป้ายตามหลักการอ่านของคนไทยที่อ่านเรียงจากด้านซ้ายไปขวา จะเห็นว่าป้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอด้วยข้อมูลที่เป็นภาษาจีนเป็นอันดับแรกและตามด้วยภาษาอังกฤษในลำดับถัดมา แสดงให้เห็นว่าป้ายนี้ต้องการสื่อสารให้กับผู้ที่เข้าใจภาษาจีนและภาษาอังกฤษได้ทราบว่าพื้นที่บริเวณนี้คือศูนย์บัณฑิตนักศึกษารจีน

3. ป้ายหลายภาษา (multilingual signs) คือ ป้ายที่มีการเลือกใช้ภาษาตั้งแต่สามภาษาขึ้นไป จากการศึกษาภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ปรากฏป้ายหลายภาษา จำนวน 73 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 20.33 ของป้ายทั้งหมด แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน 2) ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย-ภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ 3) ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-ภาษาจีน และ 4) ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาจีน-ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ

3.1 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนประกอบกัน โดยใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งจะอยู่ในลักษณะตำแหน่งที่โดดเด่น มองเห็นได้ชัดเจนกว่าภาษาอื่น จากนั้นจึงปรากฏภาษาอังกฤษ และภาษาจีนตามลำดับ พบมากที่สุด จำนวน 62 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 17.27 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 11 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน

จากตัวอย่าง ภาพที่ 11 คือป้ายที่เขียนเป็นภาษาไทยว่า “โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์” เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “PANYAPIWAT INSTITUTE OF MANAGEMENT DEMONSTRATION SCHOOL” และเขียนเป็นภาษาจีนว่า “正大管理学院实验中学” อ่านว่า Zhèngdà guǎnlǐ xuéyuàn shíyàn zhōngxué โดยวางตำแหน่งภาษาไทยอยู่ด้านบนสุด ภาษาอังกฤษอยู่ตรงกลาง และภาษาจีนอยู่ด้านล่างสุด เมื่อไล่ลำดับการอ่านจากการกวาดสายตาด้านล่างตามหลักการอ่านแล้ว จะเห็นว่าป้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอด้วยข้อมูลที่เป็นภาษาไทยเป็นอันดับแรก ตามด้วยภาษาอังกฤษ และภาษาจีนตามลำดับ ซึ่งข้อมูลทั้งหมด

มีความหมายเหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าป้ายนี้ต้องการสื่อสารให้กับผู้ที่เข้าใจภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ได้ทราบว่าพื้นที่นี้คือ โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

3.2 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย-ภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษประกอบกัน โดยใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งจะอยู่ในลักษณะตำแหน่งที่โดดเด่น มองเห็นได้ชัดเจนกว่าภาษาอื่น จากนั้นจึงปรากฏภาษาจีน และภาษาอังกฤษตามลำดับ พบจำนวน 6 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 1.67 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 12 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย - ภาษาจีน - ภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 12 คือป้ายที่เขียนเป็นภาษาไทยว่า “เฉพาะพนักงาน” และเขียนเป็นภาษาจีนว่า “工作人员专用” อ่านว่า Gōngzuò rényuán zhuānyòng และภาษาอังกฤษว่า “Staff Only” โดยวางตำแหน่งภาษาไทยอยู่ด้านบนสุด ภาษาจีนอยู่ตรงกลาง และภาษาอังกฤษอยู่ด้านล่างสุด เมื่อพิจารณาขนาดของตัวอักษรที่ภาษาไทยมีขนาดใหญ่มากที่สุด รวมถึงการไล่ลำดับการอ่านจากการกวาดสายตาด้านล่างตามหลักการอ่านแล้ว จะเห็นว่าป้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอด้วยข้อมูลที่เป็นภาษาไทยเป็นอันดับแรก ตามด้วยภาษาจีน และภาษาอังกฤษตามลำดับ ซึ่งข้อมูลทั้งหมดมีความหมายเหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าป้ายนี้ต้องการสื่อสารให้กับผู้ที่เข้าใจภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ได้ทราบว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่เฉพาะพนักงานเท่านั้น

3.3 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-ภาษาจีน คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาจีนประกอบกัน โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งจะอยู่ในลักษณะตำแหน่งที่โดดเด่น มองเห็นได้ชัดเจนกว่าภาษาอื่น จากนั้นจึงปรากฏภาษาไทย และภาษาจีนตามลำดับ พบจำนวน 4 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 1.11 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 13 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ - ภาษาไทย - ภาษาจีน

จากตัวอย่าง ภาพที่ 13 คือป้ายที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “PIM AIR” และ “Aviation Business Training Center” เขียนภาษาไทยว่า “ศูนย์ปฏิบัติการธุรกิจการบิน” เขียนเป็นภาษาจีนว่า “航空商务实训室” อ่านว่า Hángkōng shāngwù shí xùn shì โดยวางตำแหน่งภาษาอังกฤษอยู่ด้านบนสุด ตามมาด้วยภาษาไทย ปรากฏภาษาอังกฤษอีกครั้ง ส่วนภาษาจีนอยู่ด้านล่างสุด เมื่อพิจารณาขนาดของตัวอักษรที่ภาษาอังกฤษมีขนาดใหญ่มากที่สุด รวมถึงปรากฏ 2 ตำแหน่งในป้าย ส่วนภาษาไทยมีขนาดใหญ่รองลงมา ภาษาจีนมีขนาดเล็กที่สุด จะเห็นว่าป้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอด้วยข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษเป็นอันดับแรก ตามด้วยภาษาไทย และภาษาจีนตามลำดับ ซึ่งข้อมูลที่ปรากฏในแต่ละภาษามีความหมายเหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าป้ายนี้ต้องการสื่อสารให้กับผู้ที่เข้าใจภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาจีน ได้ทราบว่าบริเวณนี้คือพื้นที่ของศูนย์ปฏิบัติการธุรกิจการบิน

3.4 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาจีน-ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ คือ ป้ายสาธารณะที่ใช้ภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษประกอบกัน โดยใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งจะอยู่ในลักษณะ ตำแหน่งที่โดดเด่น มองเห็นได้ชัดเจนกว่าภาษาอื่น จากนั้นจึงปรากฏภาษาไทย และภาษาอังกฤษตามลำดับ พบจำนวน 1 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.28 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

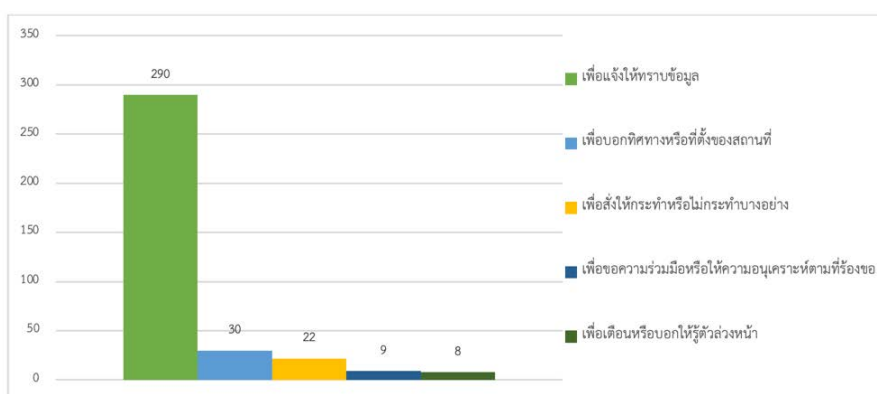

ภาพที่ 14 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาจีน - ภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 14 คือป้ายที่เขียนเป็นภาษาจีนว่า “中国研究生中心” อ่านว่า Zhōngguó yánjiūshēng zhōngxīn เขียนเป็นภาษาไทยว่า “ศูนย์บัณฑิตศึกษาจีน” และเขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า “Center of Chinese Graduate Students” โดยวางตำแหน่งภาษาจีนอยู่ด้านบนสุด ระดับเดียวกับภาษาไทย ส่วนภาษาจีนอยู่ด้านล่างสุด แม้ขนาดตัวอักษรทั้ง 3 ภาษาจะมีขนาดเท่ากัน แต่เมื่อพิจารณาทิศทางการอ่านที่ได้จากซ้ายไปขวาแล้วจะเห็นว่าป้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอด้วยข้อมูลที่เป็นภาษาจีนเป็นอันดับแรก ตามด้วยภาษาไทย และภาษาอังกฤษตามลำดับ ซึ่งข้อมูลที่ปรากฏในมีความหมายเหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าป้ายนี้ต้องการสื่อสารให้กับผู้ที่เข้าใจภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษได้ทราบว่าเป็นศูนย์บัณฑิตศึกษาจีน

2. หน้าที่ของภาษาบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

ภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มีหน้าที่เพื่อสื่อสารให้ผู้พบเห็น เข้าใจความหมายและเจตนาของป้าย หากผู้ที่พบเห็นสามารถอ่านและเข้าใจความหมายได้เท่ากับว่าการสื่อสารนั้น บรรลุวัตถุประสงค์ จากการสำรวจหน้าที่ของภาษาบนป้าย พบว่าป้ายทั้งหมดทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลทั้งสิ้น เพียงแต่มีเจตนาที่แตกต่างกัน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 15 หน้าที่ของภาษาบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

จากภาพที่ 15 แสดงแผนภูมิให้เห็นว่าหน้าที่ของภาษาบนป้ายในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ พบป้ายที่มีหน้าที่เพื่อแจ้งให้ทราบข้อมูลมากที่สุด จำนวน 290 ป้าย รองลงมาคือหน้าที่เพื่อบอกทิศทางหรือที่ตั้งของสถานที่จำนวน 30 ป้าย หน้าที่เพื่อสั่งให้กระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง จำนวน 22 ป้าย หน้าที่เพื่อขอความร่วมมือหรือให้ความอนุเคราะห์ตามที่ร้องขอ จำนวน 9 ป้าย และป้ายที่พบน้อยที่สุดคือหน้าที่เพื่อเตือนหรือบอกให้รู้ตัวล่วงหน้า จำนวน 8 ป้าย ดังตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

1. เพื่อแจ้งให้ทราบข้อมูล คือ ป้ายที่ภาษาทำหน้าที่แจ้งให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้พบเห็น เช่น ชื่ออาคารสถานที่ ชื่อห้องปฏิบัติการ หรืออาจขยายความข้อมูลบนป้ายเพิ่มเติมด้วย จากการศึกษาพบจำนวน 290 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 80.78 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 16 ป้ายเพื่อแจ้งให้ทราบข้อมูล

จากตัวอย่าง ภาพที่ 16 พบการใช้ 3 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาจีนทำหน้าที่แจ้งข้อมูลให้ผู้พบเห็นป้ายนี้ทราบว่าสถานที่ดังกล่าว คือ “Logistics Strategic Management Laboratory ห้องปฏิบัติการกลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์ 物流战略管理实验室” ซึ่งการใช้หลายภาษาที่ปรากฏบนป้ายนั้น ล้วนแต่เป็นการแปลความหมายที่มีใจความเดียวกันทั้งสิ้น

2. เพื่อบอกทิศทางหรือที่ตั้งของสถานที่ คือ ป้ายที่ภาษาทำหน้าที่ควบคู่กับการใช้สัญลักษณ์ลูกศร เพื่อบอกทิศทาง เช่น ทางเข้า ทางออก หรือที่ตั้งของสถานที่ เช่น ป้ายบอกทาง จากการศึกษาพบจำนวน 30 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 8.36 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 17 ป้ายเพื่อบอกทิศทางหรือที่ตั้งของสถานที่

จากตัวอย่าง ภาพที่ 17 ป้าย “จุดแลกบัตร Cash Card 换卡处” พบการใช้ 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน โดยป้ายนี้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลเพื่อบอกทิศทางหรือที่ตั้งของสถานที่ โดยใช้ภาษาบนป้ายควบคู่กับการใช้สัญลักษณ์ลูกศร ทำให้ผู้พบเห็นทราบเส้นทางการเดินทางไปยังสถานที่นั้น

3. เพื่อสั่งให้กระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง คือ ป้ายที่ภาษาทำหน้าที่สั่งหรือบังคับให้ผู้พบเห็นกระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง มักพบรูปภาษาคำว่า “ห้าม” “งด” “หยุด” ในข้อความ จากการศึกษาพบจำนวน 22 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 6.13 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 18 ป้ายเพื่อสั่งให้กระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง

จากตัวอย่าง ภาพที่ 18 พบข้อความ “ห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้าภายในอาคาร NO PETS ALLOWED 禁止携带宠物入内” ใช้ 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ปรากฏรูปภาษาคำว่า “ห้าม” “No” “禁止” ทำหน้าที่สั่งหรือบังคับให้ผู้พบเห็นกระทำตามข้อความที่ปรากฏบนป้ายอย่างเคร่งครัด

4. เพื่อขอความร่วมมือหรือให้ความอนุเคราะห์ตามที่ร้องขอ คือ ป้ายที่ภาษาทำหน้าที่ขอความร่วมมือหรือให้ความอนุเคราะห์ตามที่ร้องขอให้ผู้พบเห็นกระทำตาม มักพบรูปภาษาที่แสดงถึงการขอความร่วมมือคำว่า “กรุณา” จากการศึกษาพบจำนวน 9 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 2.51 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 19 ป้ายเพื่อขอความร่วมมือหรือให้ความอนุเคราะห์ตามที่ร้องขอ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 19 ปรากฏข้อความว่า “Please Leave Luggage กรุณาฝากสัมภาระทุกครั้ง 请留下行李” โดยป้ายนี้ พบการใช้ 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาจีน และปรากฏรูปภาษาคำว่า “Please” “กรุณา” “请” อันแสดงให้เห็นถึงการขอความร่วมมือจากผู้พบเห็นป้ายให้กระทำตามที่ร้องขอ

5. เพื่อเตือนหรือบอกให้รู้ตัวล่วงหน้า คือ ป้ายที่ภาษาทำหน้าที่เตือนหรือบอกให้ผู้พบเห็นรู้ตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต มักพบรูปภาษาคำว่า “โปรด” และตามด้วยคำเตือนให้ระมัดระวัง จากการศึกษาพบน้อยที่สุด จำนวน 8 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 2.23 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 20 ป้ายเพื่อเตือนหรือบอกให้รู้ตัวล่วงหน้า

จากตัวอย่าง ภาพที่ 20 พบการใช้ 3 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน บนป้ายดังนี้ “โปรดระวังศีรษะ Mind your head 当心碰头” ปรากฏรูปภาษาคำว่า “โปรดระวัง” “Mind” “当心” โดยป้ายนี้ทำหน้าที่เตือนหรือบอกให้ผู้พบเห็นรู้ตัวล่วงหน้าเพื่อที่จะได้มีความระมัดระวังกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบภาษาและหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ผลการศึกษาด้านรูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้าย พบว่าป้ายสองภาษา (bilingual signs) ปรากฏมากที่สุด โดยเฉพาะป้ายที่ปรากฏภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษที่เข้ามามีบทบาทในสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ยังปรากฏป้ายหลายภาษา (multilingual signs) ซึ่งประกอบด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าภาษาจีนเริ่มเข้ามามีบทบาทบนป้ายในสถาบันการศึกษาดังกล่าวเช่นกัน แม้ว่าจะพบการปรากฏเพียงจำนวนน้อย แต่ก็พบว่ามีปรากฏใช้ร่วมกับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะป้ายที่มีหน้าที่เพื่อแจ้งให้ทราบข้อมูล

เนื่องจากสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนานาชาติหลายหลักสูตร ทั้งหลักสูตรภาษาอังกฤษและหลักสูตรภาษาจีน จึงทำให้ชุมชนภาษาของสถาบันการศึกษาดังกล่าวมีความเป็นสังคมพหุภาษาและพหุวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนจากป้ายที่สถาบันฯ เลือกใช้ ดังนั้นภาษาบนป้ายจึงเป็นประโยชน์กับกลุ่มนักศึกษาของสถาบันฯ โดยเฉพาะนักศึกษาที่มาจากประเทศจีน ลาว กัมพูชา พม่า รวมถึงกลุ่มประเทศในแถบคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย

อย่างไรก็ตามภาษาอังกฤษและภาษาจีนที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ยังสะท้อนให้เห็นบทบาทของสถาบันการศึกษาที่พยายามทำหน้าที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาไทยที่เป็นภาษาแม่ สอดคล้องกับการศึกษาของ กรกฤษ มิ่งมงคล (2563) ที่ศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย พบว่านิสิตนักศึกษาสนใจอ่านข้อความที่อยู่บนป้ายและภาษาบนป้ายมีส่วนช่วยให้นิสิตนักศึกษาเกิดการเรียนรู้ภาษา ซึ่งจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาความรู้ในภาษานั้น ๆ มากยิ่งขึ้น รวมทั้งภาษาบนป้ายยังสะท้อนความเป็นนานาชาติของสถาบันการศึกษาดังกล่าวด้วย เช่นเดียวกับ Siricharoen (2016) ที่พบว่าป้ายบริเวณคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่แม้ว่าจะมีสาขาวิชาภาษาต่างประเทศหลายภาษา พบการใช้ภาษากว่า 7 ภาษาบนป้าย แต่กระนั้นสัดส่วนการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษยังมีมากกว่าภาษาอื่น ๆ มาก สะท้อนให้เห็นภาวะสองภาษา (bilingualism) ภายในคณะฯ และความสำคัญของภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล โดยเฉพาะในประชาคมอาเซียนที่แม้จะปรากฏภาษาลาวและภาษาจีนร่วมด้วยแต่น้อยมากกว่าภาษาอังกฤษ

ข้อสังเกตที่พบจากศึกษารูปแบบภาษาพบว่า ไม่พบรูปแบบภาษาบนป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน-ภาษาไทย การไม่ปรากฏป้ายภาษาไทยอยู่ในตำแหน่งที่เด่นชัดน้อยที่สุดนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Ben-Rafael et al. (2006) ที่กล่าวว่า การเลือกภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะสามารถจำแนกบทบาทที่แตกต่างกันของภาษาในสังคมได้ นอกจากนี้การศึกษานี้ยังพบภาษาในสถาบันการศึกษายังพบบทบาทของภาษาไทยเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยมีความสำคัญมากที่สุด แม้ว่าจะได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษและภาษาจีนแต่ก็มิได้มีความสำคัญมากเท่าภาษาไทยที่เป็นภาษาประจำชาติ

ประเด็นด้านหน้าที่ของภาษาบนป้ายในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ พบป้ายทั้งหมดทำหน้าที่การให้ข้อมูลทั้งสิ้น ดังที่ป้ายของสถาบันฯ ที่มีหน้าที่เพื่อแจ้งให้ทราบข้อมูล ส่วนมากคือป้ายบอกสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นชื่อห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสำนักงานที่ช่วยสนับสนุนกิจการของนักศึกษา ส่วนป้ายที่มีหน้าที่เพื่อสั่งให้กระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง หน้าที่เพื่อขอความร่วมมือหรือให้ความอนุเคราะห์ตามที่ร้องขอ รวมถึงเพื่อเตือนหรือบอกให้รู้ตัวล่วงหน้าก็ปรากฏทั่วทั้งสถาบันเพื่อให้ผู้คนปฏิบัติตาม ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าอาจเป็นเพราะป้ายที่ปรากฏเป็นป้ายสาธารณะในสถาบันการศึกษา มีหน้าที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักศึกษาและบุคลากรในสถาบันเพียงเท่านั้นจึงทำให้ไม่พบป้ายที่ทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ตามที่ Landry and Bourhis (1997) ได้กำหนดไว้

อนึ่ง จากการศึกษาหน้าที่ของภาษาบนป้ายพบว่าภาษามีได้ต้องมีหน้าที่ใดเพียงหน้าที่หนึ่งเท่านั้น แต่สามารถทำได้หลายหน้าที่ในป้ายเดียวกัน เช่น ป้ายที่ระบุข้อความว่า “CAUTION ! ขอความร่วมมือ ห้ามให้อาหารเปิดและหงส์” พบการใช้คำร่วมกันระหว่าง “CAUTION” “ขอความร่วมมือ” และ “ห้าม” แสดงถึงการเตือน การขอความร่วมมือ และการสั่ง เป็นการซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสุภาพของภาษาที่ปรากฏบนป้ายซึ่งไม่ได้บีบบังคับให้ผู้อ่านกระทำตามมากเกินไป

การเลือกใช้ภาษาบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์สะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์สำคัญด้านอิทธิพลของภาษาอังกฤษและภาษาจีนอย่างเห็นได้ชัดเจนอันเป็นพื้นที่พหุภาษาและพหุวัฒนธรรมแต่อย่างไรก็ตามภาษาไทยยังคงมีบทบาทสำคัญบนป้ายสาธารณะในสถาบันการศึกษามากกว่าภาษาอื่นเนื่องจากพบเป็นจำนวนมากที่สุดทั้งที่ปรากฏเดี่ยวและปรากฏร่วมกับภาษาอื่น สอดคล้องกับที่ กิตตินาถ เรขาลิธิ (2563) กล่าวว่า ภาษาไทยยังคงมีบทบาทสำคัญบนป้ายสาธารณะและมักปรากฏเป็นป้ายหนึ่งภาษาหรือปรากฏร่วมกับภาษาต่างประเทศ ตามแนวคิดของ Spolsky (2009) ที่เสนอว่าการเลือกภาษาในที่สาธารณะของชุมชนสามารถสะท้อนนโยบายภาษาของชุมชนนั้นได้ งานวิจัยนี้จึงถือเป็นการขยายขอบเขตการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาให้กว้างขวางมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อวงการวัฒนธรรมศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่มีการดำเนินงานหรือสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรนานาชาติสำหรับนักศึกษาต่างชาติสามารถนำตัวอย่างการเลือกใช้ภาษาบนป้ายสาธารณะในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์เป็นแนวทางในการจัดทำป้ายเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและสร้างความใกล้ชิดกับผู้ที่มาใช้ชีวิตในพื้นที่ดังกล่าวอันจะแสดงให้เห็นความเป็นพหุภาษาและพหุวัฒนธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาในวิทยาเขตอื่น ๆ ของสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ หรือศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาในสถาบันการศึกษาอื่นที่มีการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรนานาชาติ อีกทั้งอาจขยายการศึกษาป้ายด้วยแนวคิดภูมิทัศน์สัญลักษณ์ (semiotic landscapes) เพิ่มเติม เช่น การวิเคราะห์ภาพ สี ตัวอักษร สัญลักษณ์/โลโก้ เพื่อให้เห็นมุมมองที่หลากหลาย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรกฤษ มีมงคล. (2563). ภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต*, 15(2), 165-186.
- กิตตินาถ เรขาลิธิ. (2563). การเลือกภาษาของป้ายสาธารณะในมหาวิทยาลัยของไทย กรณีศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 27(2), 310-341.
- สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์. (2561). *ประวัติความเป็นมา*. <https://www.pim.ac.th/aboutpim>

ภาษาอังกฤษ

- Ben-Rafael et al. (2006). Linguistic landscape as symbolic construction of the public space: The case of Israel. *International Journal of Multilingualism*, 3(1), 7-30.
- Huebner, T. (2006). Bangkok's linguistic landscapes: Environmental print, codemixing and language change. *International Journal of Multilingualism*, 3(1), 31-51.
- Landry & Bourhis, R. (1997). Linguistic landscape and ethnolinguistic vitality: an empirical study. *Journal of Language and Social Psychology*, 16(1), 23-49.
- Rungswang, Atichat. (2023). Linguistic Landscape: Forms and Functions of Signs on Khaosan Road, Thailand. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(10), 399-415.

- Siricharoen, Aroonrung. (2016). Multilingualism in the Linguistic Landscape of the Faculty of Arts, Chulalongkorn University, Thailand. *MANUSYA: Journal of Humanities*, Special Issue No.22, 12-25.
- Spolsky, B. (2009). *Language Management*. Prague: Cambridge University Press.
- Wu, H., & Techasan, (2016). Chinatown in Bangkok: the Multilingual Landscape. *MANUSYA: Journal of Humanities*, Special Issue No.22, 38-52.
- Wu, H., Techasan, S., & Huebner, T. (2020). A new Chinatown? Authenticity and conflicting discourses on Pracha Rat Bamphen Road. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 41(9), 794-812.